

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

II. Scotiae regina in Scotiam revertitur, & cu[m] Angliae regina in gratiam
redit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

nomine, cuius pater Castelli-Eraldi Ducatu à rege donatus fuerat. In reginæ promissis & coniugij spe seductus, quum Hugonotaram partibus se adiunxisset, detecta Ambrosiana coniuratione, in Angliam fugit, ubi in magna inopia & ignominia miseram vitam traduxit. In Scotia Maria regina fratrem habebat nothum, Jacobum Stuartum nomine Arizanz, postea etiam Moraviz Comitem; quem Jacobus rex Ecclesiasticis aliquot beneficijs donari curarat. Hunc Elisabetha per Cnoxium apostatam aggressa, facile primo ad hæresin, deinde ad suam factionem adiunxit. Hic ille est qui innumera mala Catholicis, pleraque publica officia hæreticis distribuit, ut Maria aliquando in regnum reversa, Catholicæ religioni ubique obicem positum inveniret. Tanta varicie Calvinii spiritus Regnis insidiatur.

II. Interca mortuo Henrico II. patri An. 1559. Idib. Julij, Franciscus II. Mariz maritus non diu supervixit. Quo Anno 1560. Nonis Decemb. sine prole (e) defuncto, Maria in Scotiam redijt, frequenter procerum concursu & lætis populi acclamationibus excepta, solis hæreticis reditum eius ægre ferentibus, tam religionis quam Guisiani nominis odio. Elisabetha officio in speciem deorat, missis legatis, scripsitque ad eam honorifice litteris, quibus & adventum ei gratulabatur, & si Principi, alicui ex Anglis, vel Roberto Dudley, quem ipsa Ganymedu loco habebat, vel Thoma Havarto Norfolkia Duci nubere vellet, Anglia coronam se illi imposituram pollicebatur. Ad ditum munus, adamas in duas aequales partes divisus, cum promisso, quamprimum quacumque circumventa semissem ad se missura esset, statim se ea visa, auxilio ipsi ad volaturam. E contra Maria adamantem cordis effigie sculptum annuloque insertum, Elisabethæ dono misit, cum his Latinis Georgij Buchanani versibus:

*Non me materies facit superbum,
Quod ferro insuperabilis, quod ignis,
Non candor macula carens, nitoris
Non lux perspicuis, nec ars magistris
Qui formam dedit hanc, datam loquaci
Circumv. sive eleganter auro:
Sed quod cor Domina mea figura
Tam certa exprimo pectore ut recluso
Cor si luminibus queat videri,
Cor non lumina certius viderens,
Sic constanti firma cordi utriq;*

*Sic candor macula carens nitoris
Sic lux perspicuis, nihil doli insus
Celans, omnia deniq; aqua præter
Unam duritiem. Dein secundus
Hic gradus mihi sortis est saventis,
Talem Heroida quod videre sperem,
Qualem spes mihi nulla erat videndi,
Antiqua Domina semel relictæ.
O si fors mihi faxit, utriusq;
Nellam ut cor da adamantina cætera,
Quam nec suspicio amulatiove
Livore, aut odium, aut senectæ solvas!
Tam beator omnibus lapillis
Tam sim clarior omnibus lapillis,
Quam sum durior omnibus lapillis.*

Et hæc quidem optimæ reginæ sinceritas causa ipsius fuit ruinz. Mater periculorum, ac proverbium, est securitas & Mater securitatis est dissidentia, quæ una Elisabetha imperium sibi diuturnum conservavit: quum e contra non imperium modo sed vitam quoque Maria perdidit, eo quod proditoribus nimiam habuerit fidem, fratri notho imprimis, quem ex Priore Santandreani cœnobij Moraviz Comitem creavit. Quæ reginæ liberalitas prudentioribus etiam tum summe displicebat, ut quam tam ipsi, quam reipublicæ in exitium cessuram facile augurabantur. Hoc enim honore ille non contentus, etiam regnum tandem ambire cepit, ususpottissimum ad id Cnoxij cuiusdam, acerrimi ac seditioni concionatoris opera. Quæ de re monita regina, tantum abest ut conatibus eius præverterit, ut etiam cum nobilissima femina matrimonium ei conciliavit, nempe Maria Kerta Martialis Comitissæ filia. (d)

Mariæ reginæ nuptias complures exteri Principes ambiebant, & imprimis Hispaniæ ac Sueciæ reges. Sed obstabat Moravius, & quæcumque poterat impedimenta subijciebat: ut qui regnum sibi ipse affectaret: ad quod facile perventurum se existimabat, regina sine prole existitæta. Quia vero ad Hamiltoniorum familiam reginæ proxime spectare non igaorabat, & ipse acerrimas cum ea similitates suscepit atque exercuit & Læviniz

c Reusnerus & Henninges. d Henninges loco citato.

uina Comitem cum ea commisit. Is tum in Anglia aberat, ibique ducta vxore, duos filios genuerat: quorum natu maior Darlæi dominus dicebatur, genere & forma præstans circiter vnde viginti annorum iuuenis. Huius in matrimonium asciscendi reginæ auctor fuit Morauus, etsi non serio id ageret, vt qui minime tam paucorum annorum, & quidem priuatæ conditionis iuueni nupturam pararet; sed eo consilio, vt simulatum & odiorum semina inter Hamiltoniorum & Læuinæ Comitum familias iaceret. Ab his nuptijs quum præter spem regina non abhorreret, Mathæus Stuartus, Læuinæ Comes, qui, vt diximus, in Anglia hæcenus exularat, bonis ac dignitati restitutus fuit. Cum eo in Scotiam redijt Henricus filius, à regina comiter acceptus: quem quotidiana illecta consuetudine non mediocriter amare cœpit, ac tandem vnum sibi adsciuit, clam indignante Morauo, & tam patri quam filio necem, reginæ vero captiuitatem machinante. Hoc conatu frustratus Morauus, cum Angliæ regina fedus renouauit, accepta ab ea quater mille librarum annua pensione, ac per totum regnum tumorem per seditiosos concionatores spargi curauit, nuptias illas ed spectare vt Papanæ, factionis assumto rege, reformata, si dijs placet, religio extirparetur, & nobilitas ad restituenda Ecclesiæ bona cogereetur. Quibus dici non potest quantopere hæreticorum animi fuerint commoti. Equidem Catholico regi vix quidquam probro suis contingere posse existimo, quam si hæresi liberam grassandi permitrat facultatem, ac sibi ipsi subditis suis morem gerendi necessitatem imponat, vt tum Mariæ reginæ accidit cui vnus tantum Sacerdos permissus erat, qui Missam Catholico ritu celebraret qui tamen in conspectu reginæ à Morauii ministris iniuriose fuit pulsatus. Ipse Buchananus, qui ex meritis mendacijs earum rerum historiam contexit, in Calvinisticis Consistorijs decretum ait, vt de eo tamquam idololatra, secundum Mosaicam legem, pena sumeretur. Tandem Morauus, adiuucta sibi magna tam procerum quam plebis factione, regi ac reginæ apertum bellum indixit, nihil dissimulans, id se velle vt Darlæus regno deijceretur. Regina vero quamuis bello parum affluera, singularem tamen animi magnitudinem in omnibus præ se ferens, mox & ipsa quantas potuit copias contraxit, iisque rebelles fudit ac fugauit: qui plerique in Angliam sese recepe-

rant. Harum rerum accepto nuntio, Elisabetha cum suis habita deliberatione, non apertum cum Scotis bellum gerendum, sed Mariam reginam insidijs circumueniendam esse decreuit: quæ & facile sint processuræ, Mortonij potissimum opera, qui in Scotica aula pleraque pro suo lubitu administrabat. Huius consilij præcipui auctores fuerant Cæcilius & Thomas Randolphus: qui vnà cum Bacono ab Elisabetha in Scotiam missi, cum Mortonio, Ruueno, Lindesio & Macgillio conspirationis socijs, consilia communicarunt. Hi deinde Darlæum solum nocti, ei suaserunt vt muliebri imperio sese eximeret, ac regnum, quod consortis impatiens sit, ipse administraret. Ad eam rem sua auxilia nunquam ipsi defutura. Etsi vero in omni hac re parum sit difficultatis, tamen etiamsi vel maxime impedita esset, rem tantam, in qua & de honore ipsius & publica regni salute ageretur, omitendum non esse, sed mature aggrediendam. Nihil vero iuuenis animum magis pupugit ac commouit, quam Davidis Riccij mentio, quo ministro regina in rebus suis plerisque utebatur, quum ob summam industriam & dexteritatem, tum singularem fidem percharo. Huius illi auctoritatem & potentiam inuidiose exaggerabant omniaque non modo ipsius nutu circumagi, sed etiam proceres, atque adeo ipsum regem contemni calumniabantur. Huius ergo audaciam reprimendam & superbiam insigni exemplo retundendam ac sine dubio eo sublatio, reginam quæ nutu eius circumageretur alia consilia sequituram, & tam regem quam proceres maiori in precio habituram. Sic ergo Davidis cædes decernitur, ipso rege certis capitibus subscribente.

III. Nec vero difficile erat iuuenilem Principis animum ambitione exaui expugnare. Cnoxi interim publico scripto Gynæcoeratiam infestante Mortonius vt ex vna regem, ita reginam ex altera parte incitabat, & quascumque poterat inter maritum & vxorem odij causas ferebat, Darlæum id agere insusurrans, vt regni arbitrium omnemque potestatem à regina in se solum transferret. Inter hæc regina omnium istorum ignara, absente Morauo, regni comitia indicit ad res tam religionis quam iustitiæ melius constituendas. Darlæo clam indignante, vt quæ sciret de pœnis eorum qui in Angliam profugerant

tam-